

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2009. május

GRATULÁLUNK, KATA!

Darvas Katalin Környezetvédelemért díj

Darvas Katalin, a Budai Nagy Antal Gimnázium tanára, évtizedek óta a környezetvédelem elkötelezettje. Legfontosabb feladatának a különböző generációk szemléletformálását és a környezettudatos magatartás fejlesztését tekinti. Meggyőződésévé vált, hogy a környezeti problémák megoldása csak összefogással, régióban gondolkodva lehetséges. Többéves tevékenységének eredményeként diákjai megtanultak csapatként, csapatban dolgozni. Felismerték, hogy egy csoport tudása mindig több, mint egy, a többieknél sokkal okosabb egyéné.

A gimnázium nyelvi előkészítő osztályának angol nyelven komplex természettudományos ismereteket és a környezeti szemléletet tükröző tantárgyat tanít, ezzel is az iskola pedagógiai megújulását segítve elő. Darvas Katalin részt vett a Nemzeti Alaptanterv Környezeti Nevelési koncepciójának kidolgozásában. A Budai Nagy Antal Gimnázium környezeti nevelési programját ő dolgozta ki, melynek egy részét az Oktatási Minisztérium, mint mintatantervet, eljuttatott az ország minden iskolájába.

Kitartó munkájával hozzájárult ahhoz, hogy a gimnázium 2005-ben elnyerte az Ökoiskola címet.

Mindig fontosnak tartotta a kerületi zöld szervezetekkel, más iskolák tanáraival és diákjaival a folyamatos kapcsolattartást. Elgondolásait, tapasztalatait az *Iskolánk zöldítése* című tanulmánykötetben jelentette meg. Elméleti és

gyakorlati munkájának elismerését jelenti, hogy az iskolát felvették a KOKOSZ tagszervezetei közé, így az iskola környezeti nevelési oktatóközpontként is működik.

Országos Találkozó 2009.

Az MKNE 2009. évi Országos Szakmai Találkozóját – felkérésünkre – az **Önzetlenül Környezetünkért, Otthonunkért Munkacsoport Alapítvány** szervezi – Jantnerné Oláh Ilona vezetésével – Pakson „Paks másik arca – Darwin nyomában, a sokféleség tükrében” címmel.

Programtervezet:

Szept.18. pé.		
13:00	Regisztráció, szálláshely elfoglalása	Kollégium (3 ágyas szobák)
16:00	Megnyitó. Köszöntések.	Közművelődési KHT
16:30	Civil szervezetek bemutatkozása	
17:00	MKNE aktuális feladatai	
19:00	Vacsora	Ált. Isk.
20:00	Kultúrházak éjszakája	A város egész területe
Szept. 19. szo.		
08:00	Reggeli	Ált. Isk.
09:00	Tanösvény megtekintése szakvezetéssel	Ürgemező (DDNP)
11:00	Makovecz Templom megtekintése	Hősök tere
12:00	Ebéd	Dunakömlődi Halászsárda
14:00	Lussonium megtekintése szakvezetéssel	Dunakömlőd
15:00	Sétahajózás a Dunán	Duna paksi szakasza
18:00	Felfrissülés	Szálláshely
20:00	Vacsora	Ált. Isk.
21:00	Borkóstolás	Sárgödör tér
23:00	Indulás a szálláshelyre	Kollégium
Szept. 20. vas.		
08:00	Szálláshely elhagyása, reggeli	Ált. Isk.
09:00-1200	Atomerőmű Látogató Központ	Paksi Atomerőmű

Várható részvételi költség:

Max. 12 000 Ft / fő (gyerekeknek és nem a teljes időtartamra arányosan kevesebb)
A mellékelt [Jelentkezési lapot](#) **augusztus 30.-ig** kérjük postára adni (vagy másképp eljuttatni) az irodába.

NKNS műhelymunkák

Fenntarthatóság és méltányosság a helyi gazdaságban és mindennapi életünkben

A Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia 2009. évi, vagyis 3. változatának a budapesti műhelymunkát követő első regionális vitájára 2009. március 19-én 16-19 óra között került sor Vácott, az Apor Vilmos Katolikus Főiskolán.

A címben szereplő kérdésekkel talán hasonló helyzetben vagyunk, mint jó néhány évvel ezelőtt, amikor a legenda szerint Kalas György rendhagyó osztályfőnöki órákra kérte be magát, és a magával hozott hatalmas zsákot a tanári asztalra borítva feltette a kérdést: Mondjátok meg, kincs ez vagy szemét??! Tanórán még sosem szereplő témát vetett föl, s mindjárt a kompetenciafejlesztésen kezdte! Azóta – mint a váci iskolák eredményeiről szól beszámoló is bizonyította –, a hulladékos kérdések szolidan belesimulnak a NAT-ba és az iskolai környezetvédelmi programba, a rutin részévé váltak – szerencsére.

Ma is vannak olyan új témák, feladatok, amelyekről bizonyíthatjuk, hogy a helyes állampolgári nevelés részeként érthetőek, többnyire a környezeti nevelés és a tanulás a fenntarthatóságért határmezsgyéin. Ezek is a civil szervezetek innovatív munkája nyomán kerülnek a legszélesebben értelmezett környezeti nevelési tevékenységbe. Ilyen például az a szemléletformálás, módszerfejlesztés, amelyet helyi közösségek nyerhetnek a fenntartható – vagyis inkább helyi – termelés, értékesítés és fogyasztás megszervezése, felmutatása során, a Fair Trade, vagyis méltányos kereskedelem elveinek alkalmazásával, mondjuk, a kakaóbab termelők után most már a kismarosi ribizli termelők támogatására is.

Vegyünk egy civil szervezetet, amelyikben van a kistérség, a táj és annak lakói iránti érzékenység is, amíg a természetvédelmi vagy környezetgazdálkodási nevelést gyakorolja. A megfelelő összefüggések felismerésével kezdődhet az értékesítés megszervezése a 0 km-es szállítás előnyben részesítésével: vagyis a helyi termék promóciója, a helyi piac szervezése, tájfajták ajánlása, amelyek szinte olyan egészségesek, mint a biotermék. Mielőtt iskolában is használható modul születne minderről, mielőtt az iskolai büfében is árulnák e termékeket, a KN-nek már számos felnőtt célcsoportja van: a települési önkormányzat, a lakosok, a termelők, a szállítók (inkább nézzenek más munka után??), a boltok, ahová a „Zöld Polc” bekéredzkezik, no meg az öko(?)turisták, fesztivállátogatók, vándorok. Az élesben kipróbált, a szervezést már az érdekelteknek átadó tevékenység pedig hozzáfog, hogy modulokba, drámajátékba, feladatlapokba dolgozza át megszerzett közösségi tudását, és kézikönyvet kínáljon a tanároknak, az állampolgári nevelésnek, az ökológiailag fenntartható gyakorlatnak. Nosza, hívjuk meg az igényt az NKNS-be is!

Erről tartottunk példásan megszervezett, szektorközinek szánt műhelyt Vácott, az AVKF-án. A példaképpen szereplő Magosfa Alapítványtól Tomcsányi Zsófia tartott „Helyi termék, helyi piac és a Fair Trade, azaz a Méltányos

Kereskedelem helyi szinten” címmel, Neumayer Éva pedig „Fenntartható fogyasztás” címmel előadást, utóbbit a készülő, tanároknak és környezeti nevelőknek szánt modulgyűjteményről. Ezt három környékbeli, avagy *témaközeli* civil szervezetből jött előadó egészítette ki: Balog Ágnes a „Környezettudatos döntések - foglalkozások különböző korosztályoknak a Göncöl Alapítványnál” című, Haraszti Anikó a „Fenntarthatóságra nevelés a Tudatos Vásárlók Egyesületében” című és Filó Andrea „Fenntarthatóság az erdei iskolában Pénzesgyőrött” c. prezentációkkal. Bár a polgármesteri hivatal oktatási osztályának vezetőjét is meghívtuk, nem tudott jelen lenni, de a váci iskolák környezeti nevelési eredményeiről általa elküldött tájékoztatók alapján Zentai Kinga összefoglalta azokat. Végül a Főiskola ajánlásait Megyeriné Runyó Anna foglalta össze „Környezeti nevelés az AVKF-n, avagy mit várunk a leendő NKNS-től” címen. E szövegeket szempontként elküldjük az NKNS szerzőinek.

Az Egyesület nevében Timár-Geng Csilla és Vásárhelyi Judit moderálta a műhely munkáját. Bögrét mindenki hozott magával, mivel kértük a meghívóban! A műhely munkáját beszélgetés, vita, vállalások begyűjtése, a további munkába való bekapcsolódás körvonalazása zárta. Értékes része volt ennek, amikor a Gazdaság c. NKNS fejezet új szerzője, Könczey Réka kérdezte a jelenlevők véleményét munkaközi állapotban lévő szövegével kapcsolatban. Az együtt gondolkodók között voltak a Főiskola tanárai és diákjai, helyi pedagógusok, civil szervezetek tagjai, a NP és az erdőszolgálat munkatársa, valamint a következő regionális fórum szervezője is, összesen 29 fő. Köszönjük a szervező Magosfának és az AVKF-nak!!

Fenntarthatóságra és/vagy??? környezeti nevelés?

A második NKNS műhelyt a kecskeméti Tanítóképző Főiskolán a Körlánc szervezésében 2009. április 4-én 11-16 óra között tartottuk.

A népes előadói tábort 26 vendég hallgatta. Dr. Hegedűs Gábor dékán, dr. Kuti István rektorh., dr. Iványosi Szabó András (Kecskemét alpolgármestere) és Leviczky Cirill (a Kecskeméti Önkormányzat Oktatási és Egyházi Bizottságának elnöke) köszöntötték a megjelent 26 tanárt. Treiber Zsuzsa az MKNE és a regionális találkozó partnerei, célja, az NKNS múltja kérdéseiről beszélt. A hatékonyságért, a pedagógusok segítségével indult a program, ideje újra felülvizsgálni. Ismertette a projekt menetét, a virtuális hozzáférhetőséget. Keressük, hogy mi valósult meg belőle eddig!

Dr. Hegedűs Gábor a projektpedagógia és a környezeti nevelés kapcsolatát elemezte. A KN a holisztikus, egészes megközelítést jelentheti: ezért kell módszerül a projektpedagógia, a divergens gondolkodás, amelynek a diák alakítja az eredményét. Ezután három prezentáció következett, ezek letölthetőek az MKNE honlapjáról: Dr. Vásárhelyi Judit: Az ökológiai fenntarthatóság közösségi gyökerei a hagyományban, Dr. Molnár Zsolt: Táji műveltség és fenntarthatóság és Ádám Ferenc: A környezeti nevelés rendszerszerű értelmezése. Vásárhelyi Tamás

Leviczky Cirillt kérdezte: mit vár, mint önkormányzati képviselő, az oktatási bizottság részéről, a város részéről? Válasz: Az oktatási intézmények számára legyen alapdokumentum, a törvény kényszerével, az igazgató kényszerével rá lehet szorítani, hogy foglalkozzanak a témával. Kellenek használható dokumentumok.

Dr. Havas Péter: A fenntarthatóság pillérei és az oktatás címmel gondolkodott velünk mulatságos karikatúrákkal tűzdelt prezentációjában. (Az NKNS-t illusztráló Sajdikra is gondolva mondhatjuk: humorral a fenntarthatóságért?)

A problémát különféleképpen éljük át. Kutatjuk? Élünk vele? Reflektálunk? A fenntarthatóságra nevelés pillérei: a szegénység leküzdése, a nemek egyenlősége, az új tartalmakkal – felelősség, erkölcs – megközelített környezet, a kulturális sokféleség, a béke, a lakható város és az integráló nevelés. E legutóbbi pillérről beszélt részletesen az utolsó előadó, dr. Nahalka István, ELTE, Körlánc: A fenntarthatóság pedagógiájával a szegregáció ellen c. előadásában (lásd a honlapon).

A hozzászólásokat, a vitát Vásárhelyi Tamás moderálta. 28 (!) hozzászólás foglalkozott a jövő milyenségével, a fenntarthatóság pedagógiájának nyitottságával a KN és a globális nevelés felé, a társadalmilag felelős vállalkozásokkal, a fogyasztóvá neveléssel, a KN-ről, mint az állam, az önkormányzat feladatáról, a jó minták szükséges voltáról, a fenntarthatóságról való következetes gondolkodásból származó rendszerkritikáról, az oktatásügyben túl alacsony bérekről, a szellemi színvonal és magatartás szerinti, az osztályközösség érdekeit védő szükséges szegregációról, a gyógypedagógiában sikeres KN-ről, pedagógiai kísérletekről. A társadalom, a szülők elvárásairól, a tehetséggondozásról, a munkanélküliek termeléséről. Az integratív erőfeszítésekből hiányzó fejlesztőről, konduktorról, az erkölcsről. Arról, hogy nem várhatunk arra, hogy a gyerekek döntéshozók lesznek és majd ők megváltoztatják a világot. A zöldségtermesztő szakmunkásokat oktató tanárnak így szól a diák: „ne gondolja, hogy kapát fogok a kezembe!!!”. Nemzedékek nőnek föl úgy, hogy nem kellett dolgozni, a gyerek nem látott szakmát végző embert, csak „segélyest”, ezt a mentalitást behozzák az iskolába. Semmi olyan megfogható, törvényes módszer nincsen, hogy ezt meg tudjuk változtatni. Amíg otthonról nem tudnak a munkáról képet hozni a diákok, nem tudunk mit tenni. Az egész országban kirívó értékrendi bajok is szerepeltek az érvek között, ez vetül a KN-re is, az oktatásra is. A múzeumpedagógiával járó sajnálatos költségek, a Jó gyakorlatok gyűjtése is felmerült. Az írásban megküldött gondolatébresztőkből is idéztünk. Roppant fontos hogy a körülöttünk lévő világ ökoszisztéma szolgáltatást, a gazdaságiénál több nagyságrenddel nagyobb GDP-t nyújt.

Végül érvek és ellenérvek hangzottak el arról, hogy a cím kiegészíthető-e így: NKNS a fenntarthatóságért-ért??? Csak a fenntarthatóságra nevelésnek van értelme. Legyen benne az NKNS alcímében is. A KN mellett érvelnék. Maradjon ott a szó, de a tartalma már 77-ben is nagyon tág volt. Végre egy nyelven beszélünk!

Vásárhelyi Tamás zárszavában megköszönte a Körláncnak, hogy lehetővé tették a műhelymunkát. A vita hőfoka magas volt. Az NKNS tartalma bővülni fog, a fenntarthatóság nagy hangsúlyt kapott, a szelekció és szegregáció témája is kikerülhetetlen.

(A Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia/2003/, továbbá a részletes emlékeztetők, a hivatkozott anyagok, prezentációk letölthető a www.mkne.hu honlapról)

dr. Vásárhelyi Judit

Zöld OT

(Környezet- és Természetvédő Társadalmi Szervezetek XIX. Országos Találkozója)

A Zöld Szervezetek Országos Találkozására idén Tatabányán került sor, ennek keretén belül látogattunk el Agostyánba, a Természetes Életmód Alapítványhoz és az arborétumba. Elsőként az Alapítványhoz érkeztünk, ahol nagy szeretettel és finom alakorból készített zsíros kenyérral vártak minket. A szervezett többféle tevékenységet folytat ezek közül az egyik egy középkori település felépítése, melynek alapjául a közeli Öregkovács-hegyi ásatások szolgálnak. Ebbe nyertünk bepillantást a már elkészült középkori fogadó és az épülő Árpád-kori körtemplom megtekintésével.

Emellett bemutatták nekünk a természetes anyagokból épült szalma és vályogházakat, mely házak igen érdekesen ötvözik a modern építőipari elemeket a hagyományos, fenntartható anyagokkal és technológiákkal.

Az alapítvány oktatási és gazdálkodási tevékenységet is folytat. Erdei iskolákat, óvodákat szerveznek, melyre egy igen hangulatos kiépített oktatóközpontot is létrehozta. Itt a gyerekek ténylegesen a természet közelébe kerülhetnek, kiszakadhatnak, a civilizációból egy rövid időre, tanulhatnak az élmények, és az önálló tapasztalatszerzés útján. Testközelből megismerkedhetnek a gazdaság állataival, a gyógynövényekkel, de végigjárhatják akár a szelíd energia tanösvényt is, ahol megismerkedhetnek egyszerű üzemanyag nélkül működő szerkezetekkel.

Ha tehetik, keressék fel a területet, és töltsenek el itt minél több időt, az alapítványnál minden érdeklődőt szeretettel várnak.

Ezután még ellátogattunk az Agostyáni arborétumba is, mely egy igen gazdag erdészeti gyűjteménynek ad otthont, jelenleg 293 különböző fásszárú növény található a területen. A gyűjtemény igen széles és érdekes, mi sajnos nagyon keveset láttunk most belőle, de mindenkinek, aki a botanika vagy a növények iránt érdeklődik, csak ajánlani tudom, hogy látogasson el ide egyszer.

Székelyi Renáta

(irodánk aktív önkéntese, a SZIE utolsó éves hallgatója)

A találkozót idén Tatabányán szervezte meg március 26. és 29. között a Levegő munkacsoport.

Egyesületünket Vásárhelyi Judittal, Kun Margittal és Bohanek Katával, az új irodavezetőnkkel, képviseltük. Judit a környezeti nevelés szekcióban is öregbítette az MKNE jóhírét a Természetes Életmód Alapítvány, az Erdei Iskola Egyesület, és a Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetsége civil szervezet mellett. Újra delegáltuk őt a Humán Erőforrásfejlesztés Operatív program (NFTI) és a Társadalmi Megújulás Operatív program (ÚMFT) monitoring bizottságaiba.

Nagyon színes programokat sorakoztattak fel, melynek révén sokszor a bőség zavarába estünk. Próbáltuk mindenhol ott lenni, Kun Margittal be is osztottuk, de egyszerre nem sikerült a Parasztoperát megtekinteni a Jászai Mari Színházban, beszélgetni a jövő nemzedékek országgyűlési biztosával, megnézni a Verespatak 2. című filmet és beülni a Minden Erdő című fórumra. A sok érdekes szekcióüléstről nem is beszélve. Újdonságnak számított és nagyon bevált a chipkártyás rendszer, mely csomagmegőrzésnél, étkezésekkor, na és persze szavazatszámolásnál is hasznos „kütyünek” bizonyult. A szombati munkanap révén szállás tekintetében nagyon szét lett szórva a társaság, volt, akinek csak Tatán jutott hely, és este 10-kor indult a buszuk. Így a közösségi programok csak a Modern Üzleti Tudományok Főiskolájának aulájára koncentráltak. Igaz a csúszós padló miatt a csángó tánc ház felköltözött a Nimfea Kuckóba, de borozgatás és borzasztó finom lekváros illetve tepertőkrémes kenyerek majszolása közben is lehetett élvezni a népzene-t. A borkóstolás talán hangulatosabb lett volna egy penészgombákkal teli pincében, nem egy hangszóróba beszélő emberrel az aula közepén.

Kipróbáltuk a sziklamászást, majd barlangásztunk a Lengyel-barlangban overál, és elegendő lámpa nélkül, ami rettentő kalandos és érdekes volt. Meg tudom azóta különböztetni a közönséges és a patkósorrú denevért alvás és repülés közben is!

Másnap minden izmunkban izomlással ébredtünk, a kék foltokról nem is beszélve. A következő héten még viseltük bátorságunk nyomait, de lassan elmúltak, és a hirtelen jött melegben végre nem kellett hosszú ujjú pólót húznom.

Úgy érzem nagyon hasznos volt, hogy ott voltunk, már az első nap elfogyott az összes Carbon Detective-s szóróanyagunk, és lehetőségünk volt sok „zöld civil” fiatalal megismerni.

Bartha Cili

Kézműves délután a Puli kuckóban

Lelkesen alkottunk!

Második alkalommal is sikerült összeszervezni Darvas Kata Zöld DÖK-öseit és a Köröcske tagjait egy rendkívül produktív kézműves délutánra. Igaz az elsőt elbeszélgettük pár hatalmas pizza mellett, de a másodikon behoztuk a lemaradást :-). Kitűzők és hűtőmágnesek készültek, melyeket a fényképeken meg is szemlélhettek.

Köszönjük Trescsik Angélának, hogy rendelkezésünkre bocsátotta a kitűző készítő masinát, és Darvas Katának, hogy kölcsönadta nekünk a fóliázógépet. Köszönöm Szekeres Évának, Szekinek és Besenyei Marának az előzetes szervezést, vásárlást, majd lelkes fűrészelést (amíg a fűrész bírta:-). Bálintnak a precíz ragasztgatást, Vincsinek a fólia pakolgatást, Dórinak és Emesének a kitűző-készítő profi használatát. És nem utolsó sorban Bohanek Katának, hogy tartotta a frontot helyettem is, mindig mindenhol ott volt és segített. Külön örülök, hogy a két SzIE-hallgatót is sikerült bevonni! Pacsuta Péter, remélem kipihente azóta a délelőtti kör vagdosásokat és Renáta máskor is szívesen eljön a kézműves rendezvényeinkre.

Jó hangulatú délután volt, nyüzsgött a Pulikuckó! Legközelebb gyere te is!!!

Bartha Cili

Helyi csoportjaink életéből

Debreceni Szellőrózsák

Beszámoló és helyzetjelentés az első negyedévről

A Debreceni Szellőrózsák, azaz a debreceni Helyi Csoport 2009. január 29-én tartotta az éves program előkészítését, majd folytattuk a fafaragást. Már egyre ügyesebb a társaság. Vass Tamás segítségével mindenki készített egy szép kulcstartót magának, az ügyesebbek kettőt is faragtak.

Február 26-án újra találkoztunk: A farsang története, a híres debreceni farsangok és farsangi népszokások címmel én tartottam előadást, majd a megkóstoltuk a hagyományos farsangi fánkot.

Legközelebb március 28-án találkozunk a „Nyitnikék” rendezvényen. Családi túrát szervezünk a Nagyerdőbe. Mindenki hozza iját, fiát, unokáját. Reméljük a „kutya addigra végleg megeszi a telet, és a Sándorok, Józsefek, Benedek is megteszik a magukét, vagyis meghozzák végre a várva várt jó időt”! Addigra reméljük, hogy a fák alja tele lesz odvaskeltikével és szellőrózsával. Szeretnénk egy vidám szombatot tölteni együtt! Ezt a délelőttöt Katival tartjuk közösen.

Cs. Tábori Hajni

Baranyai Csoport

Csoportunkból többen is bekapcsolódtak a *Szitakötő* programba, ezért az alábbiakban bemutatjuk azt.

Szitakötő – a kíváncsi gyerekek folyóirata

A Liget Műhely Alapítvány 2008 márciusától jelenteti meg a *Szitakötő* című negyedévi irodalmi és ökológiai gyereklapot, mely az integrált program alapja. A program alapvetése, hogy a Nemzeti Alaptanterv koncepciójához illeszkedve a környezet fogalmát a természeti környezetnél tágabban értelmezi; az épített és a szellemi környezeten túl a társadalom egészére, a másik emberre is kiterjeszhetőnek tartja. A 48 színes oldalon megjelenő lapban különböző műfajú és tematikájú írások teszik lehetővé a sokirányú alkalmazást.

További információk: www.szitakoto.com

Adorján Rita

Iskolazöldítés

Februári híradásunk óta az alábbiak történtek:

1) Seregélyes Ált. Isk. megbízott minket egy térségi Iskolazöldítés továbbképzés tartására. Ennek első napja már áprilisban meg is volt, s a befejezése nagyjából akkorra várható, amikor ez a Kör az olvasók kezébe kerül.

2) Szintén Seregélyesen fut egy olyan „speciális” Iskolazöldítés továbbképzés, amelynek a tematikáját összegyűrtük az SNI (Sajátos Nevelési Igényű) gyerekekkel foglalkozó pedagógusok fölkészítésével. Ez is elkezdődött már áprilisban, s júniusban zárul. Az SNI és a KN szempontok között elég nagy az átfedés, ezért szinte természetes volt a két feladat szintetizálása.

3) A honlapon működtetett „Tanácsadói adatbázis” hatékonyságának növelése érdekében további népszerűsítés szükséges. Azért is, hogy bővüljön az

adatbázis, s azért s, hogy többen használják. Ebben kérjük tagtársaink hírvivő segítségét is.

4) Elkészítettük és az Erzsébetvárosi Pedagógiai Intézetnek be is nyújtottuk a kidolgozott tervezetét annak a továbbképzésnek, amelyet oda terveztünk. Azt szeretnénk bemutatni a továbbképzésen, hogy miképpen lehet természeti élményhez jutni egy élővilágban szegény belvárosi kerületben is. (Az Intézet most „pályázik” saját önkormányzatához.) Abban reménykedünk, hogy ez a kezdeményezés érdeklődésre talál más belvárosi kerületekben is.

5) A kistérségi zöldítési igények felmérését illetően Pest megye néhány kistérségében küldtük ki iskoláknak a kérdőíveket, amelyek azt tudakolják, hogy az egyesületünk által kínált iskolazöldítési szolgáltatások (továbbképzés, előadás, tanácsadás, konzultáció stb.) közül az adott kistérségben mire lenne kereslet. Lassan jövogetnek a válaszok.

Victor András
az IZ csapat nevében

Filmek és könyvek

Hollywood is ráeszmél

Alkalmam nyílt két friss animációs filmet is megtekinteni. Nagy kő esett le a szívemről, mikor konstatáltam, nincsenek egyedül a természetvédők és buddhisták, Amerika is elkezdett egy más szemléletet táplálni az ifjoncokba. Az egy másik téma, hogy sorra jönnek az ebben a témában operáló alkotások. A BBC híres Bolygónk, a Föld sorozata A Föld címmel lett mozivászonra adaptálva. Amerika vallás-bigottságát fogja a Religulous amolyan Michael Moore boncolási móddal szétszedni.

Viszont most két aranyos, de mégis jelentős tartalommal megtöltött animációs filmről van szó: a Kung Fu Panda és a Wall-e mondanivalójáról. Szó se róla, gyerkőcöknek készültek, egyszerű, lineáris a történet, nem bonyolultak a karakterek, de pont ezért lesz annál szembetűnőbb a központi kérdés, ami köré felépítették varázslatok kreativitással a lényegét.

A Panda – egy új Buddha

A Panda álmával már az elején lerombolódik a szokványos kung fu filmek beállítottsága. Szertefoszlik a képzelet és mehet tésztalevest szervírozni. Nem sokkal ezután már a bölcs teknős szavait halljuk: „Aki kerüli a végzetét, az gyakran összefut vele az úton.”

Hogy fogja egy mozgásképtelen panda legyőzni a sötét oldal rettenthetetlen harcosát? Természetesen, mikor a panda erre ráeszmél, és hezitálva megemlíti,

lehet inkább vissza kéne mennie levest készíteni, ismét teknősbölcseletet hallhatunk: „Menjek? Ne menjek? Leves? Nem leves? Túlságosan leköt, hogy mi volt és, hogy mi lesz. Van egy mondás! A tegnap már történelem, a holnap még rejtelem, de a ma adomány. Becsüld a jelent, mert jót jelent!”

Még egy szellemi párbaj is kibontakozik egy barackfa és magja példáján, hogy mi irányítható és mi nem. *Mi az, amit kontrollálhatunk és mi az, amibe bele kell törődni. Szintén párhuzamot vonhatunk a tudósok nagy vitájával kapcsolatban, hogy vajon hány százalékban függünk elménktől, és mennyiben 'fix' genetikai alapunktól.*

A folyamatos lelki erősítés és edzés megteszi hatását. Nem más harcosokra kell hasonlítani, *mindenki a saját testét, szellemét és beállítottságát kell, hogy kitapasztalja. Ismerd meg önmagad!* A panda így már készen áll a harcra. Csak az utolsó lépés hiányzik, hogy legyőzhesse ellenfelét, a Sárkány-tekeres titkos tartalma. De a tekeres üres, egy betű sincs rajta - ne feledjük, hogy Buddha legmagasabb tanításai a 'legegyszerűbbek'.

Nagy elkeseredésében Po visszamegy leveskészítő apjához, aki nagyon büszke rá, hogy visszajött és így már elárulhatja a titkot. *„A titkos összetevőjű titkos leves titkos összetevője: a semmi. Elég, hogy ha elhiszed róla, hogy különleges és akkor az is lesz.”*

Nincs titkos összetevő, önmagunk vagyunk egy unicum.

„- Te csak egy nagy hájas panda vagy!

- Nemcsak, egy nagy hájas panda, hanem A Nagy Hájas Panda!”

Jó lenne, ha mindenki tényleg ott mélyen, nagy betűvel írná a nevét, nem összekeverve a jelenkor Egoizmusával.

WALL-E – szereteten és megértésen alapuló természet- és környezetvédelem

Arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy ha egy gyerekeknek készült filmmel ilyen hatást lehet elérni, akkor a felnőtteknél ez tán még jobban működne, ha a producereknek lenne merszük nekik is hasonló modorral és humorral ábrázolni önnön, pusztuló társadalmunkat. WALL-E (Watt - takarékos Láncfalpas kivitelű Limlom - és hulladékkezelő - E sorozat) egy robot, az utolsó a Földön. A Föld még durvábban néz ki, mint a Mátrixban, mert reális közeljövők, hogy mindent elborít a szemét. (100 millió tonna műanyag ütközhet össze a Hawaii-szigetekkel, Az utóbbi években a Csendes-óceán gyakorlatilag szemétkerakóvá vált - jelenleg annyi műanyag szemét lebeg rajta, mint az Egyesült Államok szárazföldi területeinek duplája - állítják a tudósok.- forrás: Greenfo).

WALL-E-t bekapcsolva hagyták, és csak végzi a dolgát, szemetet alakít préselt kockákká, közben kiválogatja korunk kritikát érdemlő kellékeit és tárgyait. Szépen mutat rá futószalaglelkünkre, ahogy WALL-E, 'a robot' – aki érzelmekkel teli, gondolkodó, és mindenben elmélázó, elemző – megcsodálja az öngyújtó

lángját, annak fényét és melegségét. Vajon hányan tesszük ezt mindennapi valósan robot életünk folyamán a kávék és cigik közben?

Ahogy a szemét elborította a Földet, úgy menekültek el róla az Axióma mega-űrhajóval az emberek. Van rajta minden, ami jelenlegi 'kultúránkat' jellemzi. BnL (Buy and Large – Vegyél és Sokat) a márkajelzése mindennek, továbbá megvezetés, direktívák, diktatúra?, reklámok, elhízáshoz vezető fölösleges kényelem, komplett ebéd egy italban, a fejünket körülvevő állandó audiovizuális hatás, folyamatos virtuális beszélgetés, még ha mellettünk ül is az illető. Érezzük ugye?

Ez az anyahajó küld időközönként szondát a földre, hogy az élet jeleit kutassa rajta. Így találkozik EVA (Extraterresztriális Vegetáció Analizáló) WALL-E-val, és amint átvergődnek a kapcsolatok stációin, szerelembe csúcsosodnak ki érzelmeik. EVE és WALL-E együtt fordítják feje tetejére a rendet az Axiómán és az egész univerzumban. WALL-E viszont szó szerint belerokkan a kalandba. EVA cserél ki rajta minden alkatrészt, de a kis robot így már nem a régi. Nemhogy nem szerelmes, de fel sem ismeri EVA-t, tenné tovább robot teendőjét, ha EVA nem lenne kitartó, de egy csodás érintéssel újra lobban a melegség robotok és emberek szívében egyaránt. Félreérthetetlen utalás ez, hogy a szeretet, kitartás és megértés milyen csodákra képes a gyarló fogyasztói társadalommal szemben. Látszólag semmiség, de ez az a kapocs, mely folytán a Föld ...

A filmben. És a valóságban?

Pacsuta Péter

(irodánk aktív önkéntese, SZIE utolsó éves hallgatója)

Igazán szeretne egy gyermek nálunk és most megfoganni?

Szöveggyűjtemény globális tanuláshoz a nemzés költészetéről és az emberiség tragédiájáról

BOCS Alapítvány

Szerkesztette: Simonyi Gyula

A fenntartható életmód kulcsfogalma az ökológiai lábnyom. Amelynek két alap-száma a népesség és a fogyasztás. Az utóbbival sokan foglalkoznak, akikben már tudatosult a felelősségérzet a Földért. Az előbbivel sok-sok évtized óta nem merünk igazán szembenézni.

Sokak számára megbotránkoztató az a gondolat, hogy fékezni kellene az emberiség szaporodását, sőt: csökkenteni kellene a népességet. De talán azért megbotránkoztató, mert rögtön drasztikus, embertelen megoldások képei ugranak elő. Pedig „csak” arról van szó, hogy „az emberiséget mára végveszélybe sodorta az évi sok tízmillió, a párok szándéka ellenére történő foganás”, vagy ahogy John Lennon mondja: „Az emberek kilencven százaléka ezen a bolygón, különösen Nyugaton, egy üveg viszkiből fogant valamelyik szombat éjjel, nem a

gyerekvállalás szándékával. Kilencven százalékunk baleset – nem ismerek senkit, aki tervezett volna gyereket.”

Vagyis a szerelem, a szeretkezés, a gyermeknevelés kultúrája mellett meg kellene tanulnunk a gyermeknemzés kultúráját. A nemzés tudatosságát.

Nehéz erről a kérdésről elfogulatlanul, bölcsen gondolkodni és beszélni, mert kényes téma. Kényessé teszik valláserkölcsi beidegződések, napjaink Magyarországon ellentmondásossá teszi a lakosság fogyása, nehéz összeegyeztetni a globális és lokális szempontokat, mégis: foglalkoznunk kell vele. A Föld – a földi élet – fenntarthatóságáért.

Ezekről a kérdésekről szól a könyv. Higgadtan, de határozottan. Nem tiltva, hanem tanítva. Mindenkinek ajánlom figyelmébe. A környezeti nevelés (fenntarthatóságra nevelés, globális nevelés stb.) „kötelező irodalma”.

Victor András

Programajánló

TERMIK Tábor 2009

2009-ben is megrendezésre kerül a Magonc Alapítvány nyári természetismereti tábora.

A tábor jellegéről:

A tábor fő jellegzetessége a nomád stílus; a résztvevő gyerekek a saját sátraikban alszanak, a magunk építette bronzkori tűzhelyeken főzünk, pottyantós wc-t használunk és egy fürdősátorban tisztálkodunk, ahol a nap melegítette vízzel, lavórok segítségével zajlik a mosakodás. A gyerekek 7-8 fős „családokba” vannak beosztva, melyekben egy pótmama, vagy papa kíséri őket, akikhez bármikor, bármilyen problémával fordulhatnak.

A tábor napi felépítésében jelentős szerepet játszik a szakmai forgószínpad, amelyen a gyermekek minden nap más témakörben (madarászat, túlélés a természetben, dráma, néprajz-kézimunka, ártéri élet stb.) ismerkedhetnek a tábort körülvevő élőlényekkel, és egyéb természeti, kulturális értékekkel.

Időpont: 2009 július 13-22. Helyszín: Zemplén-Bodrogzug

Jelentkezési határidő: 2009 május 15.

Korosztály: 10-14 év

Részvételi díj: 20 000 Ft tábordíj + 5 000 Ft útiköltség

Online: www.termiktabor.hu, <http://termik.magonc.org>, termik@magonc.org

Telefon: 06-20-469-0512

Gyere **TE**rmészet **IS**mereti Sátortáborba!!

a DDNP Igazgatóság szervezésében, hogy legyen végre egy igazán jó nyarad!

Drávaszentes - Dráva Kapu Bemutatóközpont

Időpont: 2009. június 21-27. Jelentkezési határidő: 2009. június 10.

A tábor maximális befogadóképessége 40 fő, így igyekezz, hogy le ne maradj!

Info: Ferenczi Katalin, 30-326-9459, 72-517-222. ferenczik@ddnp.kvvm.hu

www.ddnp.hu, azon belül a TE.IS.S-tábor link alatt

Evezzünk újra együtt!

Hagyományos egyesületi kenutúra a Soroksári Dunában.

Találkozás: június 20.-án, reggel 8 órakor a Boráros téri buszmegállóban (vagy
kint a vízitelepen fél 9-kor).

Czabán Dani vár mindenkit, aki eddig is vele egy hajóban evezett, és azokat is, akik az utána lévőben ültek. Sőt, ha elegen leszünk, akkor még előtte is úszhat egy hajó.

Versek, szépségek

Áprily Lajos:

Imádkozom: legyek vidám

Én Istenem, legyek vidám,
hogy házamat vidítani tudjam.
Mosolyogjak, ha bántanak
és senkire se haragudjam.

Arcom ne lássa senkisémet
bánkódni gondon és hiányon.
Legyen szelíd vasárnapom,
ha mosolyog a kisleányom.

Én Istenem, legyek vidám,
ma minden gondot tűzre vessek.
Nyujtsam ki kincstelen kezem
s szegényen is nagyon szeressek.

Tudom, sokat bővölt a gyász,
a hollós téli bút daloltam.
A bátrakkal hadd mondok el:
panaszkodtam, mert balga voltam.

Én Istenem, legyek vidám,
ujjongjon újra pusztá lelke,
mint rég, mikor falum felett
az első forrásvízre leltem.

Ködökbe csillanó sugár,
víg fecskeszó bolond viharban,
tudatlan gyermekhang legyek
a jajgató világzavarban.

Szeretettel gondolok rátok Áprily Lajos soraival. Keressetek, ha szép verset,
gondolatot találtok, s meg szeretnétek osztani társaitokkal! erika.saly@gmail.com

Saly Erika

Közérdekű

Megjelent!

Adorján Rita: Magonc, természetismereti játékok az erdőben c. könyve 3. javított kiadása.

Ez a könyv kipróbált, korhatár nélküli természetmegismerő játékok gyűjteménye, melyet az elmúlt évtizedben külföldi tanulmányutak ismereteiből, továbbképzések tapasztalataiból, gyerekek ötleteiből állított össze a könyv írója. Jó szívvel ajánljuk minden környezeti neveléssel foglalkozóknak, szabadidő szervezőknek erdei iskolai programokhoz, erdei kirándulásokhoz.

Megrendelhető: Mecseki Erdészeti Zrt. Árpádtetői Erdészet. 7628 Pécs-Árpádtető
E-mail: arpadteto@mecsekerdo.hu. Telefon: 06/72/218-129

Hamarosan indul a környezeti Nevelési Kalauz on-line változata!

Ez év tavaszán – terveink szerint *április 15-én* – honlapunk (www.okoszolgalat.hu) *azzal a pedagógusoknak szóló tudásbázissal bővül*, amellyel segítséget kívánunk nyújtani mindazoknak, akik környezeti neveléssel foglalkoznak, vagy ezt tervezik.

Az Országos Környezeti Nevelési Kalauz témakörök szerint, valamint megyénkénti bontásban is tartalmazza a környezeti neveléssel foglalkozó civil szervezetek kínálatát. Az összeállítás egy komplex megoldási lehetőség arra, hogy a tanítók/tanárok könnyen rátaláljanak a számukra megfelelő előadásra, kiadványra, rendezvényre vagy foglalkozásra. 14 témakörben tesszük elérhetővé az egyes foglalkozások rövid ismertetőit, az ezekhez tartozó technikai információkat (időtartam, helyszín, korosztály stb.)

Az oldalon elérhető információk elsősorban az *általános iskolai* korosztály tanórai és tanórán kívüli neveléséhez szolgálnak útmutatóul, de sok előadás és segédanyag számot tarthat a *középiskolai* környezeti neveléssel foglalkozók érdeklődésére is.

Az első **30** órát alapítványunk adott keretek között **anyagilag** (előadói díj+útiköltség) **is** támogatja!

Kapcsolat: Ökoszolgalat / Bóbis Ildikó. okosz@okoszolgalat.hu
Tel.: 06 1/311 7855

1%

Kedves Tagtársaink és Támogatóink!

2008-ban egy fatális adminisztratív hiba miatt késve adtunk be egy igazolást, így elvesztettük az akkor nekünk felajánlott 1%-okra való jogosultságot. Ez azonban csak arra az évre vonatkozik. Tehát ha valaki kap a Tagtársaink vagy Támogatóink közül levelet, miszerint „az Ön által megjelölt szervezet nem jogosult...”, akkor tudjon róla, hogy bármilyen bosszantó és súlyos is volt ez a hiba, nem jelenti azt, hogy az egyesület a továbbiakban ne lenne jogosult az 1%-ok fogadására. Ezért egyrészt elnézést kérünk azoktól, akiknek ily módon nem a mi számlánkra, hanem az országos „nagy kalapba” ment a felajánlott összege, másrészt nagyon kérjük őket – és a többieket is –, hogy az SZJA bevallási űrlapon (beadási határidő: május 20.) az MKNE adószámát (18043554-1-43) írják be a megfelelő rubrikába.

Victor András elnök

A következő KÖR és Módszerkosár

A következő szám szeptember elején jelenik meg. Ezért a kéziratok elektronikus elküldésének határideje: augusztus 17. (Hársas Éva, eharsas@hotmail.com).

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke Szerkesztő: Hársas Éva Tördelés: Szekeres Tamás Postacím: 1397 Bp. Pf. 530. Honlap: www.mkne.hu
---

Iroda: 1113 Bp. Zsombolyai u. 6. Tel/Fax: 321-4796 e-mail: mkne@mkne.hu Fogadóórák: Hétfő–péntek: 10-12h és 14-16h (előzetes egyeztetés alapján)
--